

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

روان‌شناسی

سال سوم آموزش متوسطه

رشته‌های ادبیات و علوم انسانی - علوم و معارف اسلامی

این کتاب در سال ۱۳۸۷ بر اساس نظرات شورای برنامه‌ریزی گروه روان‌شناسی
بازنگری شده است.

وزارت آموزش و پرورش سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تألیف : دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی

نام کتاب : روان‌شناسی - ۲۶۸/۱

شورای برنامه‌ریزی گروه روان‌شناسی : محمود اوحدی، دکتر محمدنقی فراهانی، دکتر عزت‌الله فولادی، سیدمحمدروحانی،

حسن جعفریان، یحیی فرادی، علیرضا غلامی، عهدیه امیدوی و سوسن نیکو

مؤلفان : دکتر محمدنقی فراهانی، دکتر رضا کرمی‌نوری، با همکاری محمود اوحدی

ویراستاران : محمدکاظم بهنیا، مهدی مرادحاصل

آماده‌سازی و نظارت بر چاپ و توزیع : اداره کل چاپ و توزیع کتاب‌های درسی

تهران : خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)

تلفن: ۸۸۸۳۱۱۶۱-۹، دورنگار: ۸۸۳۰۹۲۶۶، کدپستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹

وبسایت: www.chap.sch.ir

صفحه‌آرا : علی نجمی

طراح جلد : تبسم ممتحنی

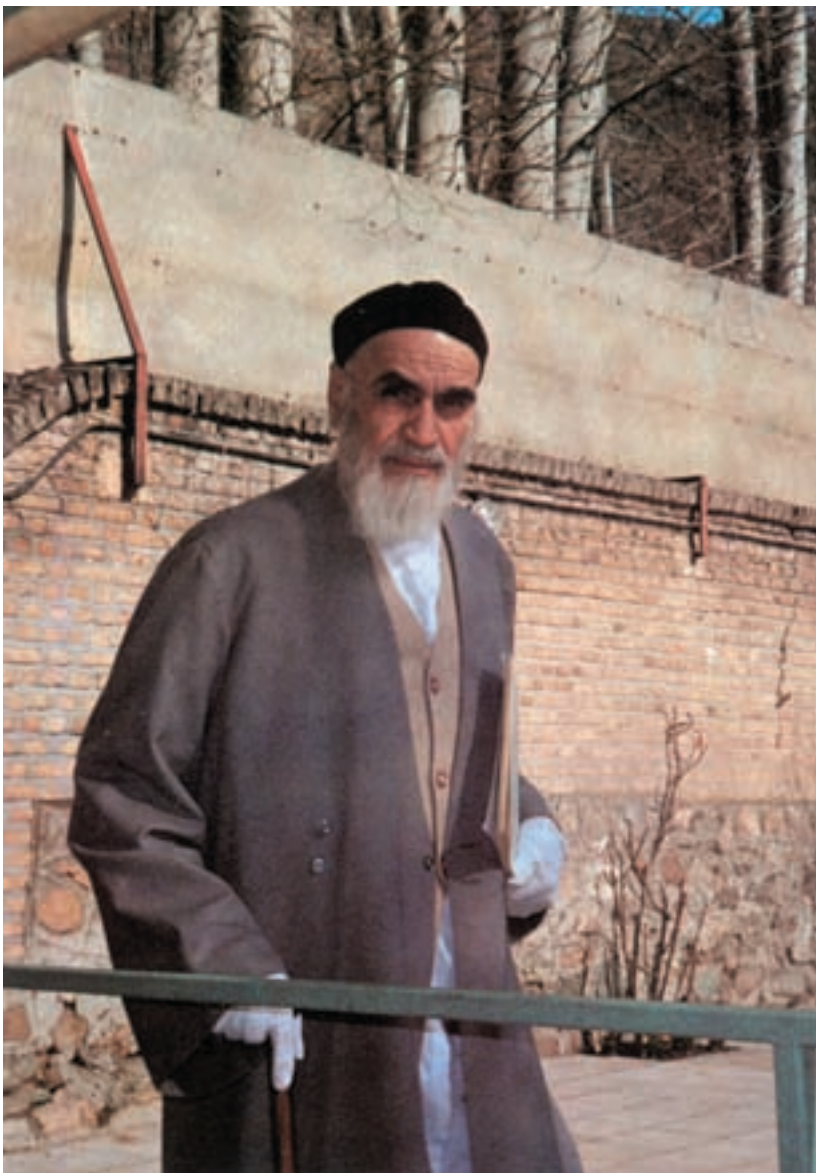
ناشر : شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران : تهران - کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان ۶۱ (دارویخش)

تلفن: ۴۴۹۸۵۱۶۱-۵، دورنگار: ۴۴۹۸۵۱۶۰، صندوق پستی: ۳۷۵۱۵-۱۳۹

چاپخانه : شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهامی خاص»

سال انتشار و نوبت چاپ : چاپ پنجم ۱۳۹۱

حق چاپ محفوظ است.

روح و جسم با هم وحدت دارند، جسم ظل روح است، روح باطن
جسم است، جسم ظاهر روح است، این‌ها با هم یک هستند، جدایی از
هم ندارند. همان‌طوری که جسم انسان و روح انسان وحدت دارد باید
طیب جسمی و طیب روحی وحدت داشته باشند. آن‌ها باید یک باشند.
امام خمینی (ره)

فهرست مطالب

سخنی با دبیران محترم

سخنی با دانش‌آموزان عزیز

۱ فصل اول: کلیات

۳۱ فصل دوم: رشد

۷۴ فصل سوم: فرایندهای شناختی

۱۱۶ فصل چهارم: سلامت روانی و اختلال روانی

۱۵۳ فهرست تفصیلی مطالب

سخنی با دبیران محترم

همان‌گونه که مستحضرید کتاب روان‌شناسی سال سوم رشته‌ی ادبیات و علوم انسانی از سال تحصیلی ۸۱-۸۰ در چرخه‌ی آموزشی قرار گرفت و پس از تجدیدنظر جزئی و حذف صفحات ۴۱ تا ۵۷ کتاب از سال تحصیلی ۸۲-۸۱ تا پایان سال تحصیلی ۸۷-۸۶ در دبیرستان‌های کشور تدریس گردید. در طی این زمان، نظرات ارزنده‌ای از سوی دبیران محترم و سرگروه‌های آموزشی در گردهمایی‌ها و نشست‌ها مطرح شد که اجرای آن موکول به ارزش‌یابی از برنامه‌ی درسی روان‌شناسی توسط مؤسسه‌ی پژوهشی سازمان می‌گردید.

در سال تحصیلی ۸۷-۸۶ براساس نظر مدیر کل محترم دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی تغییر کلی در کتاب‌روان‌شناسی در برنامه‌ی گروه قرار گرفت و گروه براساس نظرات ارسالی از استان‌ها و گزارش مستند از گردهمایی‌ها و نیز پژوهش بررسی برنامه‌ی درسی روان‌شناسی، کار را دنبال نمود و در جلسات متعدد شورای برنامه‌ریزی گروه روان‌شناسی تغییرات مورد نظر را براساس سیاست‌ها و خط‌مشی‌های دفتر و نیز رویکرد فرهنگی - تربیتی اعمال کرد.

در تغییرات کلی، محور کار این بود که ساختار برنامه‌ی تولید شده قبلی حفظ و تغییرات تماماً در راستای اهداف درس روان‌شناسی متمرکز گردد و تا حد امکان حجم مطالب ارائه شده نیز کاهش یابد. براین اساس ۴ فصل قبلی حفظ شد و تغییرات پیش آمده به ویژه در فصل اول و چهارم مشهود می‌باشد. در فصل‌های دوم و سوم بیش‌تر به دنبال حذف مطالبی بودیم که در مکاتبات مورد نظر دبیران و گروه‌های آموزشی بود؛ البته موارد جزئی نیز به بحث‌های فصل ۲ و ۳ اضافه شده است.

شایسته است از اعضای محترم شورای برنامه‌ریزی گروه روان‌شناسی که در کلیه‌ی مراحل تغییرات با صرف وقت و علاقه‌ی فراوان ما را یاری کرده‌اند، به ویژه دبیران محترم عضو شورا که با نقطه نظر خود، راهنمایی‌های ارزنده‌ای را در تدوین بهتر مطالب کتاب ارائه کرده و در تدارک نمونه‌ی سؤالات پایان فصل نیز از رهنمودهای آنان استفاده نموده‌ایم، صمیمانه تشکر گردد.

گروه روان‌شناسی دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی

سخنی با دانش‌آموزان عزیز

از دیرباز در کشورهای مختلف جهان و در چند دهه‌ی اخیر در میهن عزیزمان، اهمیت علم روان‌شناسی بیش از پیش آشکار گشته است. بشر امروز با چالش‌هایی از قبیل (حفظ محیط زیست، حفظ منابع زمین، کاهش تبعیض و پیش‌داوری، ارتقای سبک زندگی سالم‌تر، پی‌ریزی ارتباط‌های خانوادگی قوی‌تر و...) روبه‌روست و روان‌شناسان می‌توانند با نشان دادن راه‌هایی در زمینه‌های مذکور به انسان‌ها کمک کنند. در واقع قسمت اعظم مسائل جدی که بشر امروز با آن مواجه است صرفاً با فن‌آوری حاصل از علوم طبیعی حل نخواهد گشت و این مسائل مؤلفه‌های رفتاری خاصی دارند که برای حل آن‌ها باید از علم روان‌شناسی بهره گرفت. در واقع می‌توان گفت روان‌شناسی یکی از مهم‌ترین رشته‌هایی است که به کیفیت زندگی در قرن ۲۱ کمک خواهد کرد.

شما با مطالعه‌ی کتاب حاضر، تنها با دانش پایه در قلمرو روان‌شناسی آن هم به صورت مختصر آشنا می‌شوید و مطالب کتاب حاضر تنها در چهار فصل (کلیات، رشد، فرایندهای شناختی و سلامت روانی و اختلال روانی) تدوین گشته است. برای یادگیری بهتر مطالب در هر فصل، فعالیت‌هایی نیز پیش‌بینی شده است که می‌توانید با راهنمایی دبیران محترم نسبت به انجام آن‌ها اقدام نمایید.

شورای برنامه‌ریزی گروه روان‌شناسی و مؤلفان کتاب امیدوارند مطالعه‌ی این کتاب بتواند اشتیاق شما را به فراگیری علم روان‌شناسی افزایش دهد و هم‌چنین زمینه‌ای برای خودشناسی شما فراهم شود.

گروه روان‌شناسی دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی

مطمان محترم، صاحب نظران، دانش آموزان عزیز و اولیای آنان می توانند نظر اصلاحی خود را در باره ی مطالب
این کتاب از طریق نامه به نشانی تهران - صندوق پستی ۳۶۳ ۱۵۸۵۵ - گروه درسی مربوطه و یا پیام نگار (Email:
talif@talif.sch.ir) ارسال نمایند.

دفتر نامه یزنی و تالیف کتاب های درسی